

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS PIRMININKO
TEISINIO STATUSO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos aukščiausiojo Lietuvos Respublikos pareigūno, Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininko teisinio statuso įstatymo projektas parengtas įvertinus politines, istorines ir teisines aplinkybes ir atliktą darbą, lėmusius Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininko, kaip aukščiausiojo Lietuvos Respublikos pareigūno, išskirtinį konstitucinį, politinį ir teisinį statusą, vykdant tautos atstovų jam pavestą darbą.

Pažymėtina, kad pagal Laikinąjį Pagrindinį Įstatymą 1990–1992 m. veikusios Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkas buvo aukščiausiasis Lietuvos Respublikos pareigūnas, turėjęs įgaliojimus atstovauti Lietuvai tarptautiniuose santykiuose (86 straipsnis), pasirašyti Lietuvos Respublikos įstatymus ir kitus Aukščiausiosios Tarybos ir Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo priimtus aktus (87 straipsnio 1 punktą), vesti derybas ir pasirašyti tarptautines sutartis, pateikdamas jas ratifikuoti Lietuvos Respublikos Aukščiausiajai Tarybai (87 straipsnio 5 punktą), priimti užsienio diplomatinių atstovų įgaliojimus ir atšaukiamuosius raštus (87 straipsnio 6 punktą), teikti Aukščiausiajai Tarybai kandidatūras paskyrimui arba išrinkimui į Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko, Lietuvos aukščiausiojo teismo pirmininko, šio teismo skyrių pirmininkų, Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro, kitų Aukščiausiajai Tarybai atskaitingų valstybės organų vadovų pareigas (87 straipsnio 4 punktą), pateikti Aukščiausiajai Tarybai pranešimus dėl Respublikos padėties ir dėl svarbių Lietuvos vidaus ir užsienio politikos klausimų (87 straipsnio 2 punktą), vykdyti bendrąjį vadovavimą rengimui klausimų, kuriuos turi apsvarstyti Aukščiausioji Taryba (87 straipsnio 1 punktą).

Taigi, Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkui, kaip aukščiausiajam Lietuvos Respublikos pareigūnui, Laikinajame Pagrindiniame Įstatyme priskirti įgaliojimai ir atliktas darbas rodo, kad jis vykdė įgaliojimus ir atliko darbą, kuriuos turi ir vykdo valstybių vadovai.

Įstatymo projekto tikslas – konstatuoti, kad 1990–1992 m. veikusios Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkas, kaip aukščiausiasis Lietuvos Respublikos pareigūnas, pagal tuo metu galiojusį Laikinąjį Pagrindinį Įstatymą buvo atkurtos nepriklausomos Lietuvos valstybės vadovas.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai ir rengėjai.

Įstatymo projektą parengė ir teikia Seimo nariai Viktorija Čmilytė – Nielsen, Radvilė Morkūnaitė – Mikulėnienė, Eugenijus Gentvilas, Ieva Pakarklytė, Ingrida Šimonytė, Paulė Kuzmickienė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai nereguliuojami.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įvertinus istorinį, politinį, teisinį kontekstą įstatyme patvirtinti, kad 1990–1992 m. veikusios Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkas pagal tuo metu galiojusį Laikinąjį Pagrindinį Įstatymą ir atliktą darbą buvo aukščiausias valstybės pareigūnas – Lietuvos valstybės vadovas.

5. **Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta**
Neigiamų pasekmių nenumatoma.
6. **Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai**
Priimtas Įstatymo projektas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.
7. **Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai**
Įstatymo projekto nuostatos verslo sąlygoms neigiamos įtakos neturės, o teigiamai sutvirtins valstybės prestižą.
8. **Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams**
Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.
9. **Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios**
Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo, taip pat tuomečio parlamento pirmininko, 1990-1992 m. aukščiausiojo valstybės pareigūno, istorinė ir konstitucinė situacija buvo unikali, vienetinė; todėl niekada nei dabar, nei ateity, į šias pareigas niekas nebus renkamas arba skiriamas. Analogiškų įstatymų nereikės, jų iš anksto priiminėti nebūtina. Pareigybinio statuso vienetinis apibrėžimas arba nustatymas pats savaime nieko nekainuoja, išlaidų valstybei nesudaro.
10. **Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka**
Įstatymo projektas atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimus.
11. **Įstatymų projektų atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.**
Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.
12. **Įstatymų įgyvendinimui reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, juos priimti turintys subjektai.**
Nėra. Aktai nebūtini.
13. **Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti.**
Papildomų lėšų Įstatymo projekto įgyvendinimui nereikės.
14. **Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.**
Nėra. Nebuvo pageidauta.
15. **Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis.**

Reikšminiai Įstatymų projektų žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „Lietuvos valstybės vadovas“, „Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkas“, „aukščiausias valstybės pareigūnas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Teikia Seimo nariai:

Viktorija Čmilytė – Nielsen

Radvilė Morkūnaitė – Mikulėnienė

Eugenijus Gentvilas

Ieva Pakarklytė

Ingrida Šimonytė

Paulė Kuzmickienė